

Internetiturvalisus

15-74 aastase elanikkonna küsitlus

November 2010

Tatari 6, 10116 Tallinn

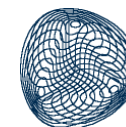
Tel: +(372) 6 277 583

Faks: +(372) 6 277 584

post@туру-uuringute.ee

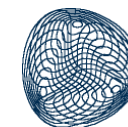
www.turu-uuringute.ee

Turu-uuringute AS

Küsitluse metoodika

Esinduslik valim ja tulemuste üldistamine	<p>Käesolev dokument on koostatud 1000 vastaja (vanuses 15-74) küsitluse teel saadud informatsiooni põhjal. Selles vanuses inimeste üldkogumi suurus on 1 034 752. Kuna tegemist on esindusliku valimiga, siis saab antud tulemuste põhjal laiendada saadud andmeid kogu üldkogumi käitumisele, arvesse võttes veapiiri (vahemikud miinimumi ja maksimumi vahel). Mida väiksemaarvulisem taustrühm küsitlusvalimis, seda suurem on veapiir.</p>
Valimi disain	<p>Küsitlus viidi läbi Omnibuss-keskkonnas. Omnibuss-uuringu üldkogumi moodustavad Eesti elanikud vanuses 15-74 aastat. Turu-uuringute AS-i poolt teostatavates omnibuss-uuringutes on valimi suuruseks 1000 elanikku vanuses 15-74, mis tagab esinduslikud ning kogu Eesti vastavaealisele elanikkonnale üldistatavad tulemused.</p> <p>Vastajad leiti juhuvaliku alusel, et tagada kõikide Eesti maakondade ja asulatüüpide proportsionaalne esindatus küsitlusvalimis. Valimi territoriaalne mudel on koostatud Eesti Statistikaameti rahvastikustatistika andmebaasi alusel seisuga 01.01.2010.a.</p> <p>Juhuvaliku esimeses etapis leiti 100 valimipunkti üle Eesti ja teises etapis igas valimipunktis konkreetsed intervjueeritavad.</p> <p><u>Aadressi valikul</u> rakendati lähte-aadressi meetodit, mille puhul antakse igale küsitlejale ette juhuslikult valitud aadress, kus küsitleja teostab esimese intervjuu. Edasi liigutakse kindla sammu alusel (nt iga viies korter või iga teine maja), et tagada valikusse sattunud elupaikade juhuslikkus.</p> <p><u>Vastaja valikul</u> rakendati nn. noorema mehe reeglit, mis näeb ette, et esimesena palutakse intervjuud noorimalt kodusolevalt meesterahvalt, kes on vähemalt 17-aastane. Kui mehi kodus ei ole, eelistatakse noorimat naist. Selline valikumeetod annab neile küsitletavate kategooriatele, keda on vähem tõenäoline kodust eest leida (eelkõige noored inimesed ja mehed), täiendava võimaluse valimisse sattuda. Nii saavutatakse sugude ning erinevate vanusegruppide parem esindatus valimis.</p>
Küsitlus läbiviimine	<p>Küsitlusmeetodina kasutati trükitud ankeedi alusel läbiviidavat personaalintervjuud. Intervjuud viidi läbi vastajate kodudes eesti ja vene keeles, alates 10. novembrist kuni 24. novembrini 2010.a.</p> <p>Intervjueeritava kätte ankeeti ei antud, kasutati vastajaid abistavaid kaarte.</p> <p>Küsitlustöös osales 64 vastava ettevalmistuse saanud Turu-uuringute AS-i küsitlejat.</p>

Küsitlustöö ja andmetöötlus

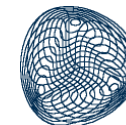
3

Tulemus	Arv	%
Intervjuu	999	25%
Isik ei kuulunud sihtrühma	513	13%
Kontakt puudus (kedagi polnud kodus)	1567	40%
Sihtrühma kuuluvat pereliiget polnud kodus	54	1%
Kontaktist keelduti	295	7%
Sihtrühma kuuluv isik keeldus kontaktist	531	13%
KOKKU KÜLASTATUD AADRESSE	3956	100%
<i>Korduvvisiite</i>	1256	32%

999 laekunud ankeeti läbisid **kvaliteedi kontrolli**. Töötuskõlbulike ankeetide arv 1000.

Küsitlustulemuste töötamiseks kasutati andmetöötluspaketti PASW Statistics 17.0. Pärast küsitluse lõppemist võrreldi küsitletute sotsiaaldemograafilist koosseisu valimis ettenähtuga ja teostati andmete kaalumise teoreetilise mudeliga vastavaks.

Kokkuvõte tulemustest - 1

INTERNETIKASUTAJAD

75% Eesti 15-74.aastastest on internetikasutajad. 15-19. aastastest kasutab internetti 99%, 20-29 aastastest 97%. Nendes leibkondades, kus on alla 18-aastaseid lapsi, on internetikasutus 94%. Eestlased kasutavad internetti rohkem (77%) kui mitte-eestlased (69%).

Internetikasutuse küsimuse eesmärk oli välja sõeluda internetikasutajad, et nendele järgmised küsimused esitada. **Küsimused internetiturvalisuse kohta esitati selle kasutajatele - 747-le vastajale.**

KUIDAS SAADAKSE INFOT INTERNETI TURVALISEMA KASUTAMISE KOHTA?

42% tuttavatelt, 35% IT-spetsialistidelt (kui jälgida selle vastusevariandi andnute tüüpilisi esindajad, siis on nendeks inimesed, kelle organisatsioonides töötavad IT-spetsialistid ning seega spetsialisti nõu kergelt kättesaadav). 32% interneti erinevatelt veebilehtedelt. 27% püüab ise hakkama saada (mehed ja nooremad). 7% arvab, et teab niigi kõike (noored!) ja 9% pole selle peale üldse mõelnud (kõige eakamad).

KUS PEAKS INTERNETI KASUTAMISEGA SEOTUD PROBLEEMIDEST JA RISKIDEST ROHKEM RÄÄKIMA?

Pooled vastajatest (52%) arvavad, et televisioonis ja raadios. 47% meelest koolis (teistest enam arvavad nii õpilased ise, 69%). 35% meelest ajakirjanduses (domineerivad keskealised, 50-59 aastased, 46%). Veebilehed peaksid seda kajastama 40% meelest ja suhtlusportaalides olema teemaks 24% arvates. 10% ei ole probleemile mõelnud.

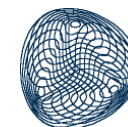
KAS ON MÄRGANUD INTERNETIS LASTE SEKSUAALSET ÄRAKASUTAMIST ESITAVAT PILDIMATERJALI?

14% on märganud. Teistest enam 20-29 aastased, mitte-eestlased (Ida-Virumaa) ja vastajad, kelle peredes on alaealisi.

KAS JA KELLELE TEATAS? Küsimuse esitati 107-le vastajale, neile, kes vastavat materjali internetis on näinud.

75% ei teatanud mitte kuskile. 14% ei tulnud selle pealegi, et kuskile võiks teatada. Tegutses vaid 12%, kes teatasid kas politseile (7%) lasteabitelefoni (1%) või informeerisid näit moderaatorit või lehekülje omanikku.

Kokkuvõte tulemustest -2

KELLELE OLEKS VALMIS TEATAMA EDASPIDI KUI MÄRKAB SELLIST MATERJALI INTERNETIS?

Küsimuse esitati kõikidele internetikasutajatele.

Kolmveerand vastajatest oleks valmis moel või teisel tegutsema. 48% **teataks politseisse** (eestlased oluliselt rohkem kui mitte-eestlased).

Spetsiaalselt loodud veebipõhisele vihjeliinile teataks 30%, sh. teistest enam õpilased ja üliõpilased. **Ei teavitaks kedagi** 10% (tüüpiliselt mehed, mitte-eestlased, ida-virumaalased).

KAS PÖÖRDUKS INTERNETIS ESINEVATE PROBLEEMIDE KORRAL LASTEABITELEFONI 116111 POOLE?

23% vastab jaatavalt, 17% eitavalt. 20% ei oska või ei taha vastata. Ülejäänud 41% kalduvad **olenevalt probleemist** kas pigem jaatava vastuse poole (30%) või pigem eitava vastuse poole (11%).

Ehk teisisõnu lasteabitelefoni poole **pöörduks** (kindlasti või olenevalt probleemist) **53%** ja **ei pöörduks** (kindlasti või ilmselt mitte) **28%** internetikasutajatest.

MILLISED OOTUSED ON TELEFONILE 116111 SEoses INTERNETITURVALISUSEGA?

33% valis vastusevariandi "ootan suunamist vajalike ametiasutuste, spetsialistide poole". 26% ootab võimalust anonüümse vihje andmiseks. 24% ootab nõustamist, 9% tehnilist nõuannet.

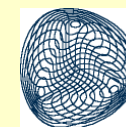
Hoolimata etteantud vastusevariantidest ei osanud 36% internetikasutajatest endale sobivat või sobivaid valida (eakamad, mitte-eestlased) – seega rühmad, kes on probleemist kaugemal või ennast distantseerinud.

JÄRELDUS

Antud küsitluse tulemused lubavad väita, et eestlased on internetiturvalisuse osas rohkem informeeritud ja ka koostööaltimad kui mitte-eestlased.

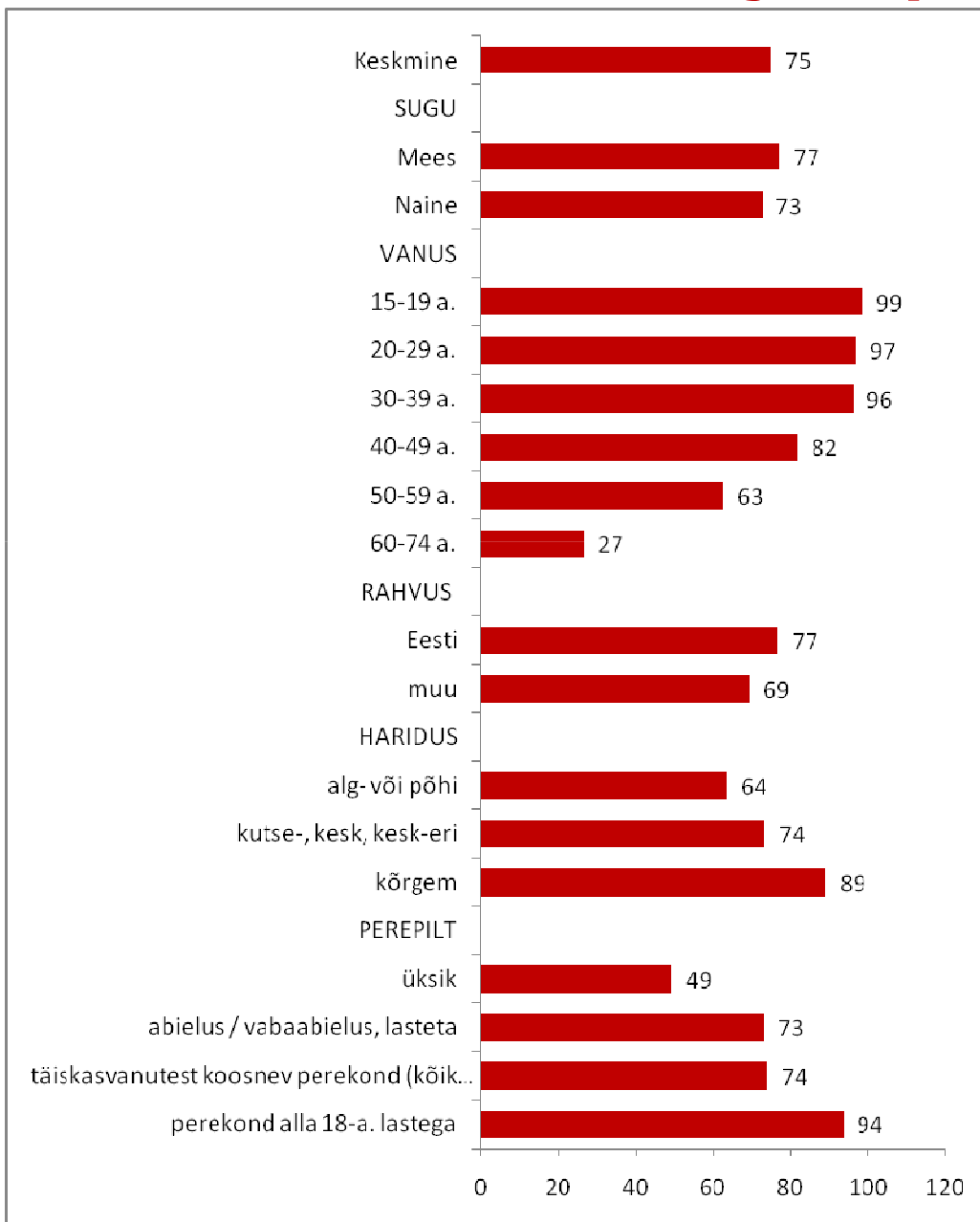
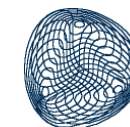
Meheid on end probleemist enam distantseerinud.

Noored on informeeritumad ja koostööaltimad.

Kommenteeritud joonised

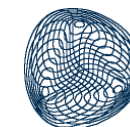
1. Internetikasutajate profiil

KÜSIMUS 1: "Kas te kasutate interneti"

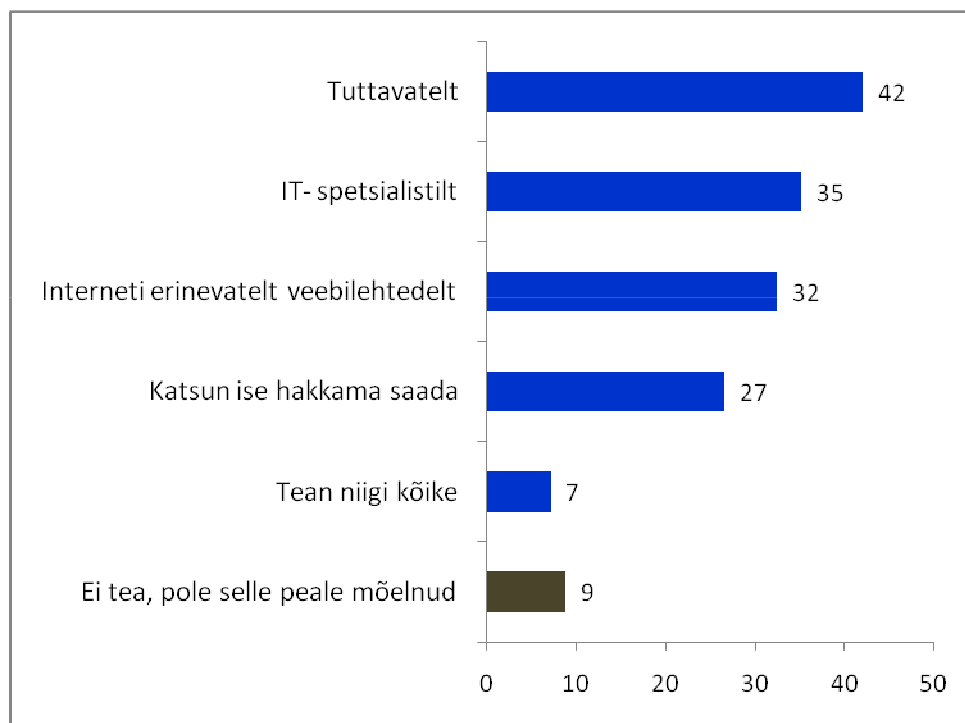
% n=1000
Tegelikult oli selle küsimuse eesmärk välja selgitada küsitluse sihtrühm – internetikasutajad, kellele esitati järgnevad küsimused.

2. Info interneti turvalise kasutamise kohta

KÜSIMUS 2: "Vaadake seda kaarti. Milline vastusevariant või millised vastusevariandid iseloomustavad kõige paremini seda, kuidas teie saate informatsiooni interneti turvalisema kasutamise kohta?" VÕIB MITU VASTUST

% n=747, internetikasutajad

Kaks viiendikku saab infot **tuttavatelt**. Tüüpilisemateks* on need, kes mingil põhjusel ei tööta.

IT-spetsialistilt – kõrgharidusega vastajad, juhid ja spetsialistid, tallinlased, suurte sissetulekutega vastajad (seega need, kelle organisatsioonides on IT spetsialisti nõu võtta).

Interneti erinevatelt veebilehtedelt – 20-39 aastased.

Katsub ise hakkama saada – mehed, 15-29 aastased, õpilased ja üliõpilased

Teab niigi kõike – mehed, 15-19 aastased, õpilased ja üliõpilased.

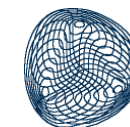
Pole sellele mõelnud – 60-74 aastased.

Siin ja edaspidi tähendab "tüüpiline" statistiliselt oluliselt rohkem esinenud vastusevarianti taustrühmas.

%, veapiirid ja laiendus üldkogumile on näha aruandele lisatud Excel tabelites.

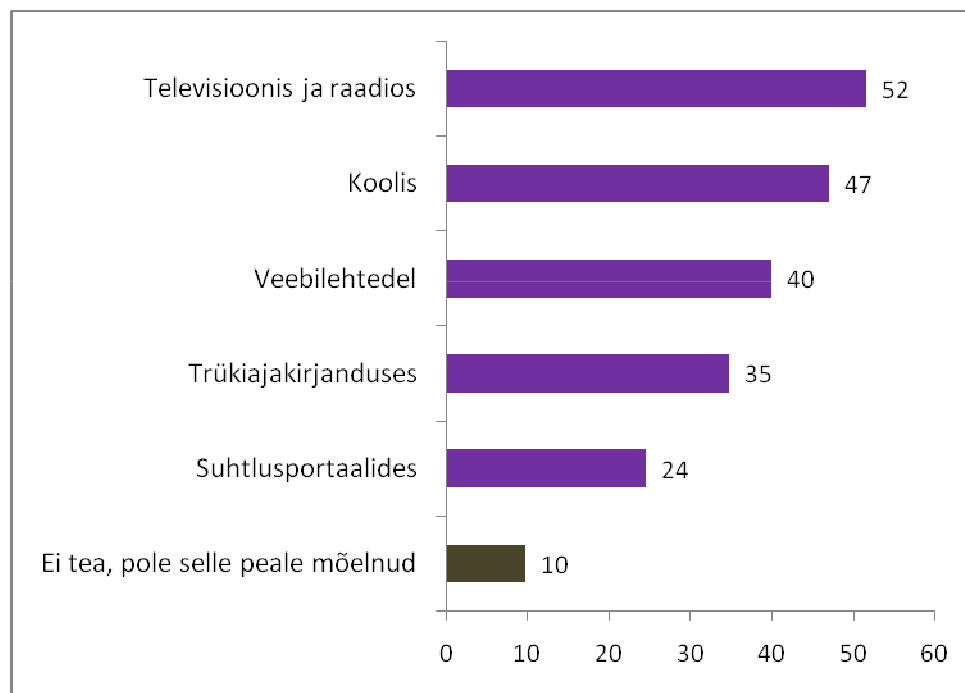
3. Oodatavad infoallikad

KÜSIMUS 3: "Kus peaks teie arvates interneti kasutamiseiga seotud probleemidest ja riskidest rohkem rääkima?"
VÕIB MITU VASTUST

9

% n=747, internetikasutajad

TÜÜPILISED vastajad:

Televisioonis ja raadios – need, kellel lapsi ei ole. Tallinlased.

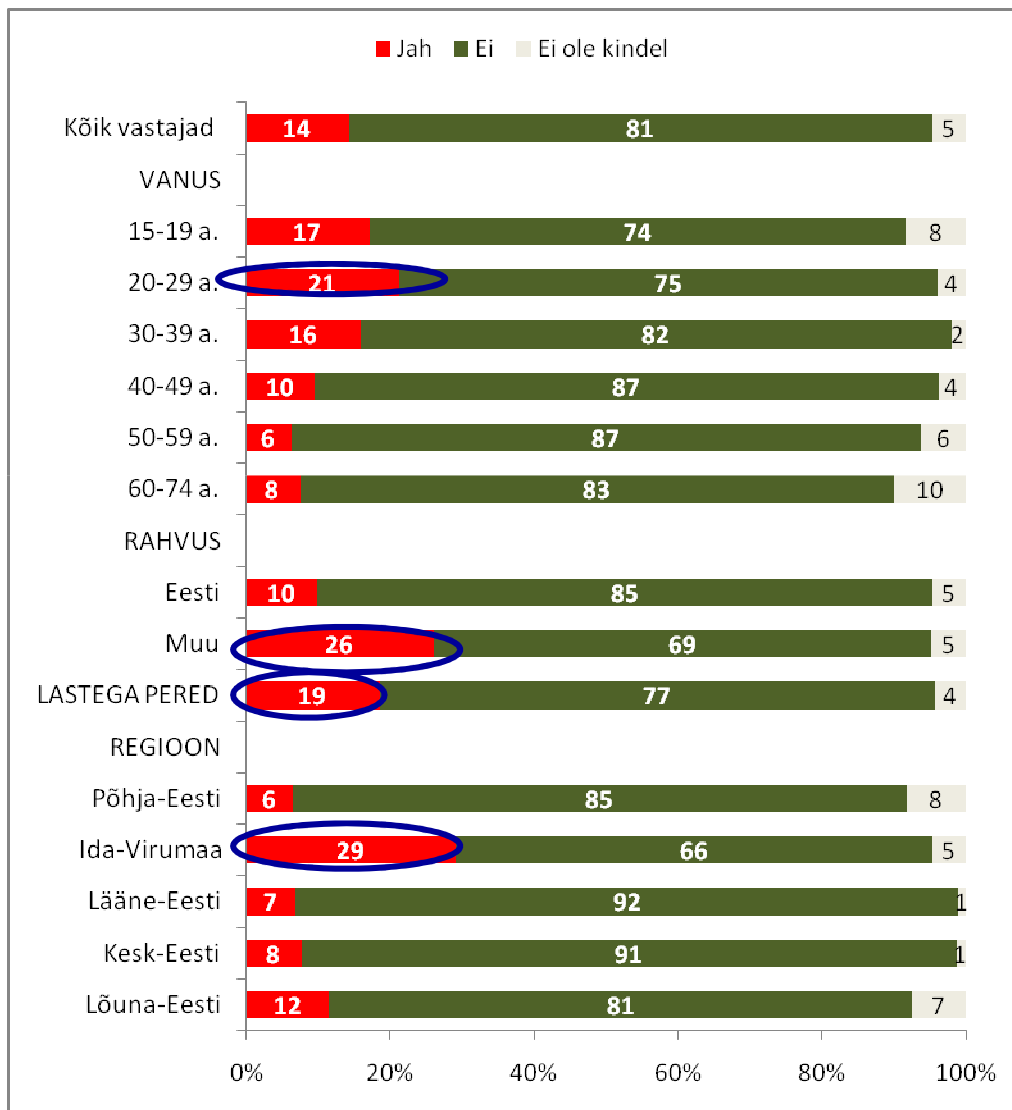
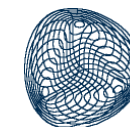
Koolis – 15-19 aastased (68%), õpilased ja üliõpilased (69%)

Veebilehtedel ja suhtlusportaalides – ühegi taustrühma esindajad ei eraldu

Trükiajakirjanduses – 50-59 aastased, kõrgharidusega, kõik pereliikmed on täiskasvanud.

Ei ole selle peale mõelnud – 50-59 aastased

4. Laste seksuaalset ärakasutamist esitav materjal internetis

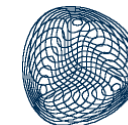

KÜSIMUS 4: "Kas olete internetis märganud laste seksuaalset ärakasutamist esitavat pildimaterjali?"

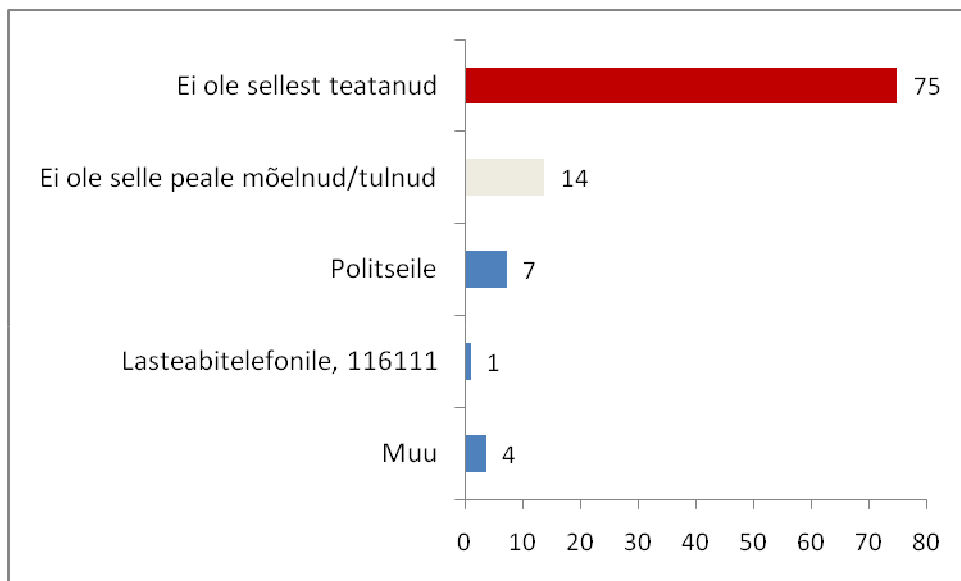
n=747
internetikasutajad

Statistiliselt oluliselt rohkem kui teised on sellist materjali internetis näinud 20-29 aastased, mitte-estlased, ida-virumaalased. Vastajad peredes, kus on alla 18-aastaseid lapsi

5. Laste seksuaalset ärakasutamist esitav materjal internetis – kas teatas?

KÜSIMUS 5: "Kui olete märganud internetis laste seksuaalset ärakasutamist esitavat pildimaterjali, siis kellele olete sellest teatanud?" SPONTAANNE, ÄRGE AIDAKE

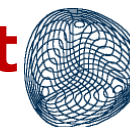
Näeme, et kolmveerand vastajatest ei teatanud mitte kuskile. 14% ei tulnud selle pealegi, et kuskile võiks teatada. Tegutses vaid 12%.

Muud vastused:

*Ise olen rääkinud, sest töotan politseiga koostöös
tehes riigiasutuses
Lastekaitsele
Moderaatorile
Provaiderile
Tuttavatele*

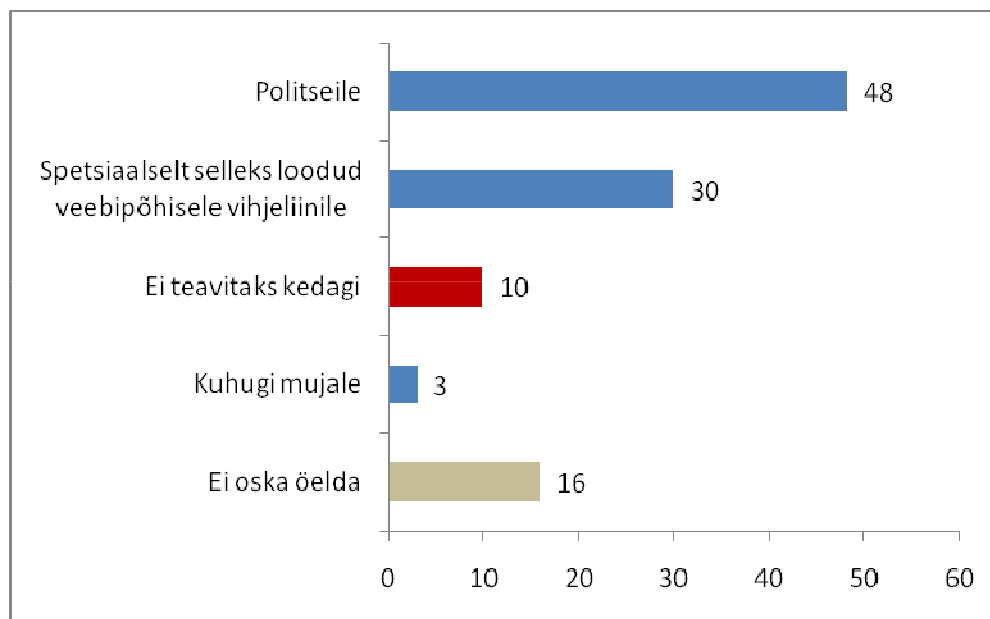
% n=107
Küsimus esitati ainult nendele, kes vastasid jaatavalt eelnevale küsimusele "on märganud internetis laste seksuaalset ärakasutamist esitavat materjali."

6. Kuhu teavitaks, kui näeb laste seksuaalset ärakasutamist esitavat materjali internetis?

KÜSIMUS 6: "Kui tulevikus märkate internetis laste seksuaalset ärakasutamist esitavat pildimaterjali, siis kellele oleksite valmis sellest teatama (sealhulgas anonüümselt)?"

% n=747
Internetikasutajad

Näeme, et ligi kolmveerand vastajatest oleks valmis moel või teisel tegutsema.

Ligi pooled **teataks politseisse** (48%).

Eestlased (54%) rohkem kui mitte-eestlased, 32% (usalduse küsimus?)

Hästikindlustatud ja juhtpositsioonidel olevad vastajad rohkem kui teised (loomupärane aktiivsus?)

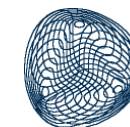
Spetsiaalselt loodud veebipõhisele vihjeliinile teataks teistest enam 30-39 aastased (39%) aga ka õpilased ja üliõpilased (42%).

Ei teavitaks kedagi – tüüpiliselt mehed, mitte-eestlased, ida-virumaalased.

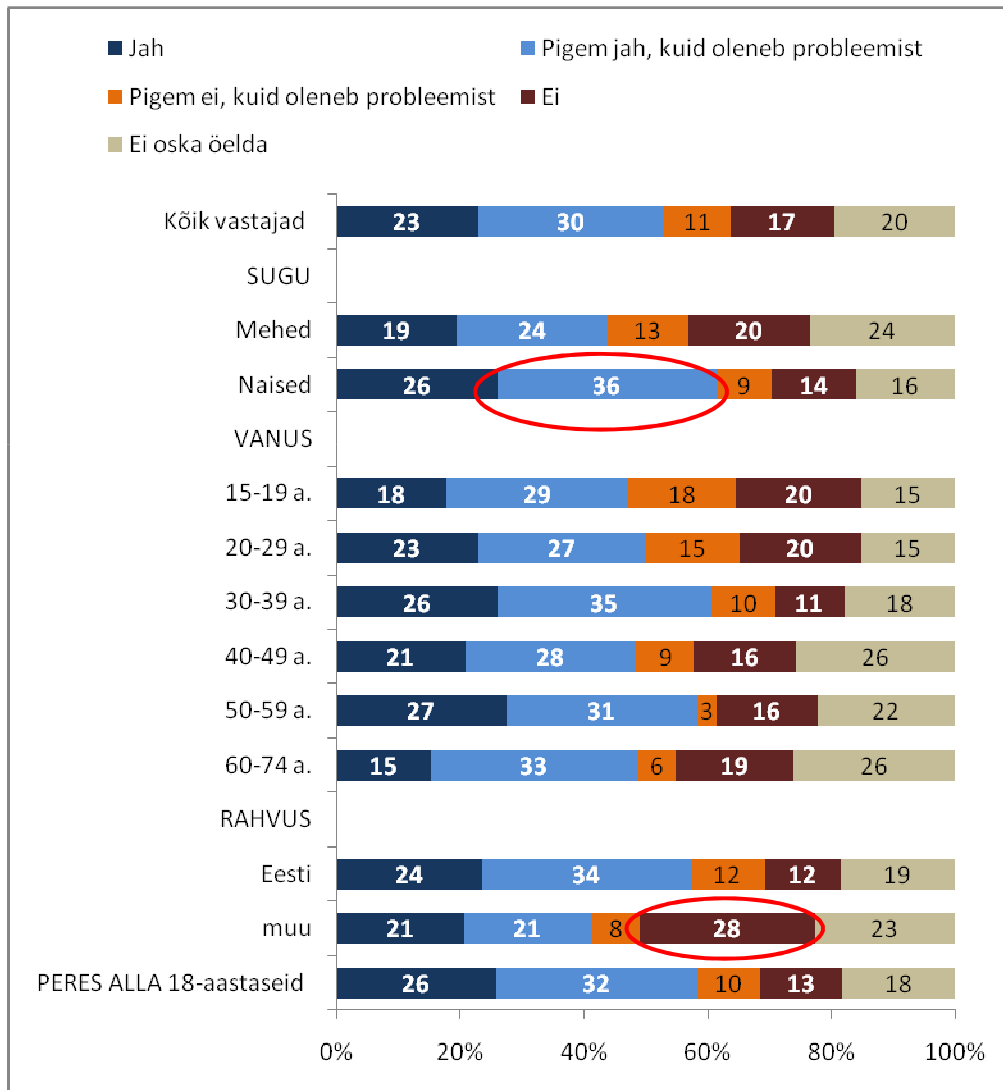
Kuhugi mujale – laekus 20 vaba vastust, millest pooled mainisid *lastekaitseinspeksiooni, lastekaitse inspektorit, Lastekaitse Liitu, lastekaitse töötajaid.*

MUUD: Sots. amet Haaberstis, Eluliin, Sotsiaalabi Tütrelle; sellele, kes teab seda last Interneti eri lehtedele, moderaatoritele
Teavitaks küll, aga ei tea veel keda.

7. Lasteabitelefoni 11611

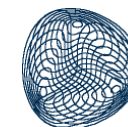
KÜSIMUS 7: "Kas pöörduksite internetis esinevate probleemide korral lasteabitelefoni 116111 poole?"

% n=747
Internetikasutajad

Erinevused taustrühmade vastustes ehk statistiliselt oluliselt rohkem st. tüüpilised:
Pigem jah, kuid olenevalt probleemist-Naised.
Ei pöörduks – mitte-eestlased

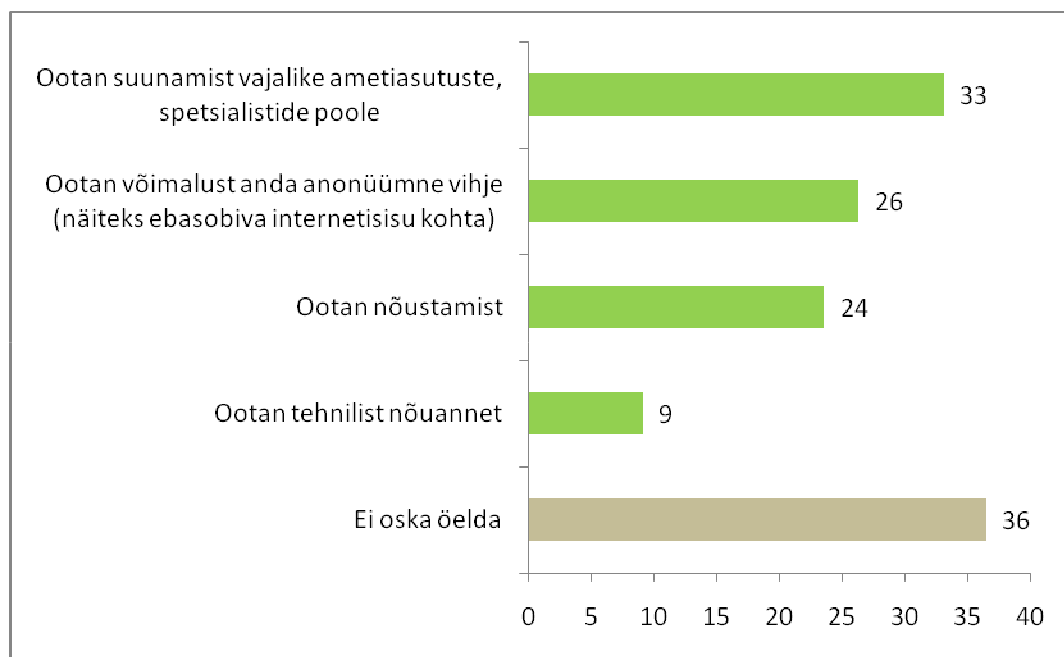
8. Ootused lasteabitelefonile 116111

KÜSIMUS 8: " Millised ootused on teil lasteabitelefonile 116111 seoses internetiturvalisusega?" VÕIB MITU VASTUST

14

% n=747
Internetikasutajad

Hoolimata etteantud vastusevariantidest ei osanud 36% internetikasutajatest endale sobivat või sobivaid valida (eakamad, mitte-estlased) – seega rühmad, kes on probleemist kaugemal või ennast distantseerinud.

Suunamist vajaliku instantsi poole ootavad enam naised (39%) ja 30-39 aastased (41%)

Võimalust anda anonüümset vihjet aga 20-29 aastased (38%) ja õpilased ning üliõpilased (44%).